

Danijel CIKOVIĆ

Popis inventara sakristije krčke katedrale iz 1685. i prilog poznavanju venecijanske srebrnine 17. stoljeća¹

Danijel CIKOVIĆ, prof.
Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Odsjek za povijest umjetnosti – vanjski suradnik
Slavka Krautzeka bb, Rijeka

UDK 739.1:247.9](497.5 Krk)"16"
745.51:247.1](497.5 Krk)"16"
Izvorni znanstveni članak

Prilikom vizitacije sakristije krčke katedrale biskupa Stjepana Davida 22. ožujka 1685. godine učinjen je i popis njezina inventara. Važan je jer se od ostalih razlikuje strukturom teksta, formom pisanja i sadržajem te prethodi promjeni liturgijskog namještaja sakristije, koji se od tada do danas nije značajnije mijenjao. Drveni ormari, klupe, kasuni i škrinje jasno su terminološki diferencirani pa je moguće, barem djelomično, rekonstruirati izgled prostorije. Od popisanih predmeta danas je moguće sa sigurnošću identificirati komplet srebrnih oltarnih svijećnjaka i srebrno oltarno raspelo. Šest je svijećnjaka donacija biskupa Alvisea Lippomana iz trećeg ili četvrtog desetljeća 17. stoljeća, a raspelo iz 1681. godine kanonika Francesca Bendate. Oni su kvalitetan manufakturni proizvod venecijanskih radionica, a formom i razinom izvedbe ne odskakuju od standarda masovne produkcije.

Ključne riječi: Krk, katedrala, popis inventara sakristije, srebrno oltarno raspelo, srebrni oltarni svijećnjaci, 17. stoljeće.

1 Na pomoći pri istraživanju i pisanju rada dugujem zahvalnost prof. dr. sc. Nini Kudiš i asistentu Damiru Tuliću te monsinjoru dr. sc. Franji Velčiću.

O knjizi vizitacije biskupa Stjepana Davida i o popisu inventara sakristije krčke katedrale iz 1685. godine

U Biskupskom arhivu u Krku čuva se vrijedan rukopis pastoralne vizitacije krčkog biskupa Stjepana Davida², učinjen prilikom pastirskog pohoda 1685. godine.³ Papirni kodeks dobro je očuvan, pisan vrlo čitljivim krasopisom na talijanskom jeziku, a iznimno i na latinskom. Knjiga vizitacije biskupa Davida neprocjenjiv je izvor informacija o crkvama otoka Krka i njihovim inventarima.

Prilikom vizitacije sakristije katedrale 22. ožujka učinjen je i popis njezina inventara.⁴ Značajan je jer se od ostalih razlikuje strukturom teksta, formom pisanja i sadržajem. Uobičajeno je bilo taksativno navesti liturgijske predmete, dok je Davidov popis inventara pisan atipičnom formom rečenica strukturiranih u tematske odlomke. Kao i u preostalom tekstu knjige vizitacije, naglašeni deskriptivni karakter odražava najvjerojatnije narav samog biskupa. Valja istaknuti da je pastoralna vizitacija biskupa Davida prethodila promjeni liturgijskog namještaja sakristije, koji se od tada do danas nije značajnije mijenjao. Drveni ormari i klupe, kao i korske klupe i propovjedaonica u prezbiteriju katedrale gotovo su u potpunosti učinjeni u vrijeme episkopata Davidova nasljednika biskupa Baltazara Nosadina⁵, između 1697. i 1717. godine.⁶

Popis inventara sakristije krčke katedrale iz 1685. godine

Biskup Stjepan David, u pratnji kanonika don Lorenza Nane, vikara don Andree Purge i notara vizitirao je sakristiju krčke katedrale 22. ožujka 1685. godine. Sakristija je bila opremljena klupama od orahovine i jelovine koje su bile u znatnoj mjeri oštećene pa je biskup naložio da se poprave.

2 Stjepan (Stefano) David podrijetlom je iz talijanskog mjesta Caorle. Bio je krčki biskup od 1684. do 1687. godine (Farlati 1775, 313; *Hierarchia Catholica medii et recentioris aevi* 5, 1953, 406; Bolonić – Žic-Rokov 1977, 111).

3 Biskupski arhiv Krk (nadalje: BAK), *Pastirski pohodi II*, Stjepan David, Vizitacija 1685.

4 BAK, *Pastirski pohodi II*, Stjepan David, listovi 9 i 10.

5 Baldassare Nosadin podrijetlom je iz Venecije. Bio je krčki biskup od 1688. do 1712. godine (Farlati 1775, 313; *Hierarchia Catholica medii et recentioris aevi* 5, 1953, 406; Bolonić – Žic-Rokov 1977).

6 Žic-Rokov 1978, 100. U navedenom radu, u bilješci br. 1, Ivan Žic-Rokov djelomično je objavio ovaj popis inventara sakristije.

Desno od ulaznih vrata nalazio se veliki ormar (*Armario Grande*) izrađen također od orahova drva i vrlo prikladan za čuvanje liturgijskog ruha i posuđa. U klupi ormara bilo je pohranjeno deset kaleža, od kojih je biskup David izdvojio tri: veliki kalež s pripadajućom pliticom i još jedan veliki kalež, ali manji od prethodnog, ukrašen lijepim, piramidalno postavljenim figurama, učinjenim na starinski način, sa srebrnom pripadajućom pliticom. Treći je kalež srebrne čaše, mjedene pozlaćene baze ukrašene figurama i srebrnom pripadajućom pliticom pripadao njegovu prethodniku monsinjoru della Torreu.⁷ Naglasio je da prva dva navedena kaleža više nisu u upotrebi te da preostalih sedam ima pripadajuće plitice, od kojih je jednu valjalo popraviti. Naložio je da se učini dovoljno potrebnih purifikatorija i da se održavaju čistima. Također, s obzirom na to da je u sakristiji pronašao samo tri tjelesnika, koji su zbog starosti bili u nedoličnom stanju, naložio je da se napravi barem šest novih, bez obzira na to što su mu stariji kanonici rekli da koriste vlastite.

Osim kaleža s pripadajućim pliticama, u klupi ormara čuvali su se sljedeći srebrni liturgijski predmeti: dvije kadionice, od kojih je jednu valjalo popraviti, jedna lađica s pripadajućom žličicom, jedna paks pločica, dvije zdjelice, posuda za blagoslovljenu vodu s pripadajućim škropilom i dva srebrna raspela, od kojih se jedno, čiji je donator kanonik Francesco Bendata, navodi pri vizitaciji glavnog oltara. Drugo je raspelo imalo postolje izrađeno od ebanovine.

U ormaru je bilo pohranjeno mnogo liturgijskog ruha, a biskup je naložio da se lijepo izrađene oštećene vješalice poprave. Primijetio je da pokrivala za kalež ima mnogo, ali i da su sva stara te je naložio da se sačine po dva nova od svake liturgijske boje.

U sakristiji se nalazila i škrinja pod ključem (*Cassa con La sua Chiave*), u kojoj su se čuvale albe, stolnjaci i dvije kutijice sa slabo održavanim naglavnicima te je biskup naložio da se bolje održavaju. U škrinji se čuvao i pastoral čiji je gornji dio bio izrađen od srebra, a u središtu volute ukrašen figurom Jaganjca Božjeg (*Agnus Dei*). Držak je bio izrađen od ebanovine, čvorastog prstenastog člana, u gornjem dijelu također od srebra. Osim navedenog, u škrinji su se čuvale sljedeće liturgijske knjige: dva pontifikala, tri misala i jedan

7 Tri su bila krčka biskupa iz obitelji della Torre: Donat (krčki biskup od 1484. do 1515. godine), Natal (od 1515. do 1528.) i Ivan (od 1589. do 1623.). Usp. Farlati 1775, 308-309, 312; *Hierarchia Catholica medii et recentioris aevi* 3, 1960, 328; *Hierarchia Catholica medii et recentioris aevi* 4, 1960, 361). Prema Bolonić – Žic-Rokov (1977, 110) Ivan della Torre bio je krčki biskup do 1622. godine.

glagoljski misal. Biskup je naložio da se dobave još dva misala i šest knjiga za pogrebnu liturgiju.

Jedno pokrivalo za kalež s pripadajućom bursom, vezenom i ukrašenom crvenim poludragim kamenjem, koje je pripadalo monsinjoru Gennariju,⁸ bilo je pohranjeno u manjoj škrinji (*Cassetta*), kao i četiri vrijedne mitre, od kojih je jedna vezena pripadala monsinjoru Lippomanu.⁹ U istoj su škrinji bila pohranjena i tri križa. Jedan je bio star i pozlaćen. Drugi je bio izrađen od srebra i ukrašen grbom obitelji Priuli te se vjerovalo da ga je donirao dužd Priuli.¹⁰ Budući da je bio oštećen, biskup je naložio da se popravi. Treći je također bio izrađen od srebra i ukrašen brojnim figuricama. Na temelju unificiranosti nazivlja navedena tri križa i opisa posljednje navedenog vjeruje se da je riječ o procesionalnim raspelima. Na to upućuje spomen brojnih figurica svetaca koje su se u pravilu aplicirale na krajeve hasti aversa i reversa procesionala.

U velikoj klupi (*banco grande*) čuvali su se plaštev i ostali paramenti. Biskup je primijetio da su neki lijepi plaštev, izrađeni od broširanog baršuna, oštećeni. Zbog njihove vrijednosti biskup je naložio da ih vješta i primjerena osoba popravi. Također, da bi se navedeni paramenti mogli bolje čuvati, naložio je da se u isti kasun (*Cassone*) umetnu dvije kutije.

U drugom kasunu (*Casson*) nalazile su se brojne tkanine za oblaganje namještaja, tapiserije i tepisi. Najveći je tepih bio u znatnoj mjeri poderan te je biskup naložio da se popravi.

Budući da su ga spomenuti kanonici upozorili na to da je sakristan dužan svake godine podnijeti izvještaj o stanju cjelokupnog inventara, biskup je

8 Teodor Gennaro podrijetlom je iz Vicenze. Bio je krčki biskup od 1668. do 1684. godine (Farlati 1775, 313; *Hierarchia Catholica medii et recentioris aevi* 5, 1953, 406). Prema Bolonić – Žic-Rokov (1977, 111) bio je krčki biskup od 1664. godine.

9 Alvise (Alojzije) Lippomano podrijetlom je iz Venecije. Bio je krčki biskup od 1623. do 1640. godine (Farlati 1775, 312; *Hierarchia Catholica medii et recentioris aevi* 4, 361). Prema Bolonić – Žic-Rokov (1977, 110-111) bio je krčki biskup do 1638. godine.

10 Tri su bila dužda iz obitelji Priuli: Lorenzo (dužd od 1556. do 1559. godine), Girolamo (od 1559. do 1567.) i Antonio (od 1618. do 1623.). Usp. Rendina 2007, 462. Nemoguće je pretpostaviti koji je bio eventualni donator srebrnog procesionala, ali možemo biti sigurni da je doniran, a gotovo sigurno i napravljen, između 1556. i 1623. godine. Ako je procesional doista bio napravljen kao narudžba i donacija dužda, gotovo sigurno se radilo, u najmanju ruku, o vrlo kvalitetnom radu venecijanskih zlatara.

naglasio da sve treba biti spremno na vrijeme, kako liturgijski predmeti, tako i sam popis inventara.

U sakristiji se nalazila i škrinja s tri brave (*Cassa con tre Chiavi in forma di Serigno*) koja je, prema riječima starijih kanonika, pripadala crkvi. Jedan je ključ čuvao biskup, drugi arhidakon, a treći najistaknutiji kanonik. Biskup ju je zatekao razbijenu i praznu, a isti su mu kanonici rekli da je takva već dvije godine, otkad je opljačkana. Naložio je da se popravi i dobro osigura, tako da se u njoj može čuvati novac crkve, kao što se činilo i ranije.

Biskup je, također, primijetio da u sakristiji nema kanonskih tablica koje služe za pripremu mise te je naložio da se nabave barem dvije.

Srebrno oltarno raspelo – donacija kanonika Francesca Bendate

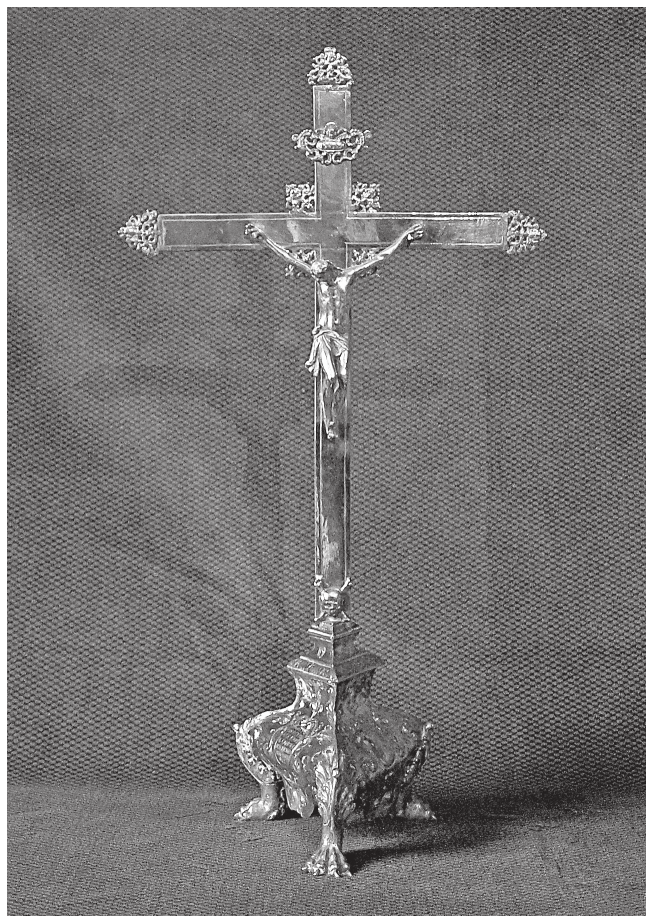
Prema popisu inventara katedrale, u sakristiji se, između ostalog, čuvalo srebrno raspelo, donacija kanonika Francesca Bendate.¹¹ Kao što je biskup napomenuo, raspelo se već navodi prilikom vizitacije glavnog oltara dva dana ranije.¹² Iako se njegov donator ne navodi izrijeком, vjeruje se da se ono spominje i u popisu inventara učinjenom prilikom vizitacije biskupa Ivana Fridrika Rose 1736. godine.¹³

Srebrno oltarno raspelo i danas se čuva u sakristiji katedrale te je još u upotrebi tijekom svećanih liturgijskih slavlja kao i 1685. godine. Izrađeno je tehnikama iskucavanja, lijevanja i graviranja, visine je 65,5, a širine 36 cm. Dobro je očuvano, bez naknadnih aplikacija te neobjavljeno.

11 ... *Un' Crocefisso d'argento, et e' quello, che si noto' nella Visita dell' Altar' Maggiore col suo pedestale, fu' fatto dal Reverendissimo Canonico Francesco Bendata* (BAK, *Pastirski pohodi II*, Stjepan David, Vizitacija 1685., list 9, revers).

12 *Adi 20 Marzo 1685, Illustrissimo, e Reverendissimo Monsignor Vescovo sudetto accompagnato...visito' L'Altar' Maggiore intitolato La Madonna dell' Assunta...Ha' sei Candelieri d'ottone con il Crocefisso in mezzo d'Anolio. Vi sono ance sei Candelieri d'Argento, furono fatti da Monsignor Lippomano di Beate Memorie, et un' Crocefisso col' suo pedestale d'argento fu' fatto dal Reverendissimo Canonico Don Francesco Bendata, che servono per Le solenita'...* (BAK, *Pastirski pohodi II*, Stjepan David, Vizitacija 1685., list 7). Zanimljivo je primijetiti da je kanonik Francesco Bendata bio u pratnji biskupa Davida pri vizitaciji katedrale 20. ožujka 1685.

13 *Inventari di Chiesa...Argentaria, Sei Candelieri con il suo Crocefisso d'argente...* (BAK, *Pastirski pohodi II*, Ivan Fridrik Rosa /Giovanni Federico Orsini Rosa/, Vizitacija 1736., list 38, revers).

Sl. 1. Nepoznati venecijanski zlatar, Srebrno oltarno raspelo, 1681., Krk, Riznica katedrale (snimio: D. Ciković)

Trostrana piramidalna izvijena baza postavljena je na tri noge u obliku lavljih šapa. Stranice su ukrašene volutama i akantusom, a u sredini ovalnim medaljonima. Na jednome je ugravirano: *QVESTO / CHRISTO / FECE FARE / IL CANON= / ICO BEND= / ATA DEL / SVO*. Na drugome je ugravirana godina: *MDC / LXX / XI*. Na trećemu je prikaz biskupa, gotovo sigurno sv. Kvirina, zaštitnika grada i biskupije. Trodijelni profilirani međučlan ukrašen je vegetabilnim motivima i pridržava križ. Tijelo križa je jednostavno, bez ukrasa, osim četiriju *fiorona* sa stiliziranim likom kerubina u križištu i triju sličnih, nešto raskošnijih, na završecima hasti. U sredini je Raspeti Krist, glave

Sl. 2. Podnožje raspela s ugraviranim natpisom o donatoru kanoniku Francescu Bendati (snimio: D. Ciković)

pognute na desno rame, a pri dnu križa aplicirana je Adamova lubanja. Iznad Kristova korpusa je ovalni titulus, ukrašen stiliziranom i perforiranom lisnatom kartušom s glavom kerubina.

Na temelju natpisa u medaljonima i arhivskim podacima, raspelo iz 1681. godine nesumnjivo je donacija kanonika Francesca Bendate katedrali u Krku. Osim stilskih odlika, na venecijansku provenijenciju upućuju i punce: državni žig – lav sv. Marka, kontrolni znak *sazadora* Gaspara Balbija koji se spominje u Kovnici od 1660. do 1693.¹⁴ i kontrolni znak *točka A točka C*.¹⁵ Preostalu puncu nije moguće sa sigurnošću identificirati, čak nije sigurno je li riječ o jednoj ili dvije.¹⁶

14 Pazzi 1992, 96, Nr. 198.

15 Pazzi 1992, 63, Nr. 34.

16 Moguće čitanje punce na bazi je *D točka T*. (Pazzi 1992, 86, Nr. 147).

Srebrni oltarni svijećnjaci – donacija biskupa Alvisea Lippomana

Osim srebrnog oltarnog raspela, u sakristiji katedrale čuva se i komplet srebrnih oltarnih svijećnjaka. Prvi se put spominju u opisu glavnog oltara katedrale u rukopisu pastoralne vizitacije biskupa Jurja Georgicea 1659. godine.¹⁷ Izrijekom se spominju kao oprema glavnog oltara u rukopisu vizitacije biskupa Stjepana Davida 1685. godine.¹⁸ U popisu inventara katedrale, učinjenom prilikom vizitacije biskupa Ivana Fridrika Rose 1736., ne navode se izrijekom, ali se čini vrlo vjerojatnim da baš te svijećnjake vizitator zatječe u sakristiji.¹⁹ Isto vrijedi i za popis učinjen prilikom vizitacije biskupa Hijacinta Antuna Pellegrinija 1790. godine.²⁰

Komplet se sastoji od šest dobro očuvanih svijećnjaka, visine 64,5 i širine baze 19,2 cm, a izrađeni su tehnikama iskucavanja, lijevanja i graviranja. Objavio ih je Piero Pazzi 1994. godine.²¹

Trostrano piramidalno izvijeno podnožje postavljeno je na tri noge u obliku lavljih šapa. Stranice podnožja ukrašene su volutama i akantusom te središnjim ovalnim medaljonima. Dva su medaljona prazna, a u treći je ugraviran grb venecijanske obitelji Lippomano²², iznad kojeg je postavljen šešir široka oboda sa šest resi na konopčiću, simbol biskupske časti. Trostrani profilirani međučlan pridržava nodus u obliku jabuke, oboje ukrašeni florealnim motivima. Profilirani prstenovi međučlana različite su veličine i nose izduženi, blago trbušasti stup, ukrašen akantusovim lišćem. Svijećnjak završava čaškom oblika kanelirane zdjelice u kojoj je šiljak za svijeću.

17 *Adi 3 Marzo 1659...intitolato La Madonna Assunta...Ha' sei Candilieri ... di ottone ben tenuti La Croce in mezzo d'Argento, col Crocefisso, ... , poi solenita` de Candelieri sei d'Argento...* (BAK, *Pastirski pohodi II*, Juraj Juričin/Juričević /Georgiceo; Georgius Georgiceus/, Vizitacija 1659., bez paginacije).

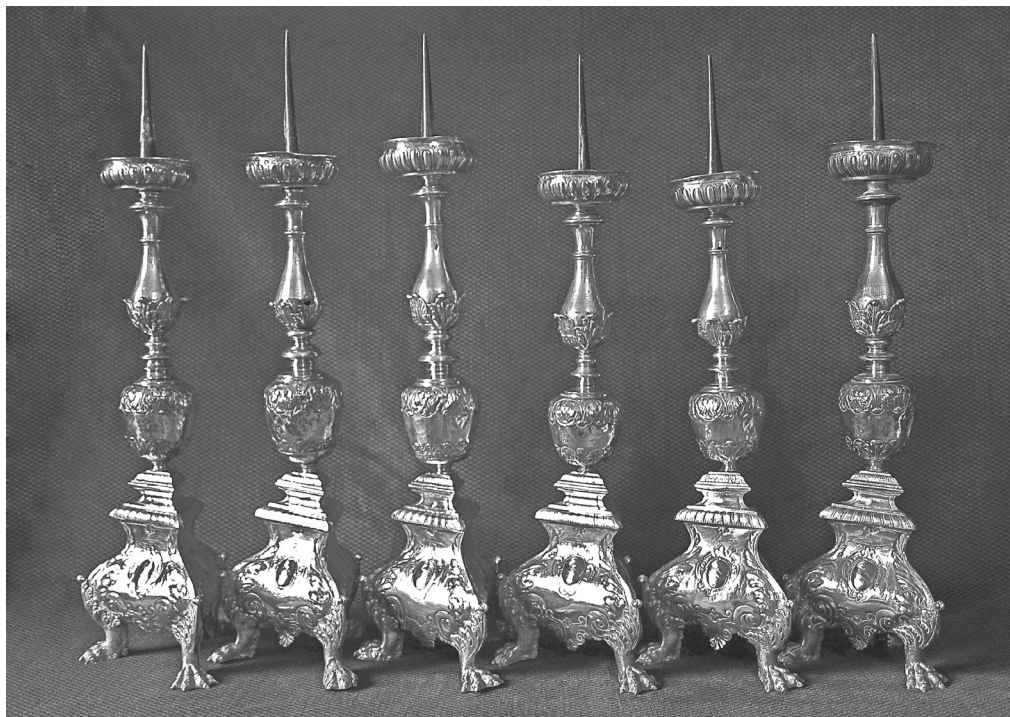
18 Vidjeti bilj. 12.

19 Vidjeti bilj. 13.

20 *Inventario delle Sacre Suppeleti ... della Chiesa Catedrale fatto Luglio 1790...Argentaria... Candelieri d'argento n. o 16...* (BAK, *Pastirski pohodi II*, Hijacint Antun Pellegrini /Giacinto Ignazio Pellegrini/, Vizitacija 1790., bez paginacije).

21 Pazzi 1994, 21.

22 *Di Lipaman de Venecia...Di rosso alla banda d'argento accompagnata da due teste di leopardo d'argento, macchiate di nero, poste di profilo a piombo. Con la bordura d'oro.* Opis grba prema: *Stemmario Trivulziano* (2000, 199).

Sl. 3. Nepoznati venecijanski zlatar, Šest srebrnih oltarnih svijećjaka, 1623. – 1640., Krk, Riznica katedrale (snimio: D. Ciković)

Iako izostaju punce, svijećjake je na temelju grba moguće pouzdano datirati između 1623. i 1640. godine. Nema sumnje da je riječ o grbu Alvisea, jedinog krčkog biskupa iz obitelji Lippomano.²³ Stilski prepoznatljivi, primjer su kvalitetne serijske proizvodnje brojnih venecijanskih *bottega* 17. stoljeća. Gotovo identični srebrni svijećjaci nalaze se u župnim crkvama u Baški,

.....
 23 Članovi venecijanske obitelji Lippomano istaknuli su se u obavljanju niza javnih službi. Između ostalog, imena članova ove cijenjene obitelji nalazimo u kronotaksama bergamskih, porečkih i veronskih biskupa. Jedan od najistaknutijih, također Alvise, bio je apostolski nuncij na dvoru cara Karla V. Papa Grgur XV. u svibnju 1623. uzdignuo je kanonika Alvisea Lippomana na čast krčkih biskupa. Umro je 1640. godine. Moguće prepisujući od Mihovila Bolonića i Ivana Žic-Rokova, Piero Pazzi kao *terminus ante quem* navodi 1638. godinu. Vidjeti bilj. 9.

Sl. 4. Podnožje svijećnjaka s ugraviranim grbom biskupa Alvisea Lippomana (snimio: D. Ciković)

Dobrinju, Cresu, Pagu i Rovinju²⁴ te u crkvama franjevačkih samostana na Košljunu i Hvaru.²⁵

Zaključak

Popis inventara sakristije krčke prvostolnice iz 1685. godine ujedno je i opis iste, učinjen desetak godina prije promjene namještaja. Drveni ormari, klupe, kasuni i škrinje jasno su terminološki diferencirani te je moguće, barem djelomično, rekonstruirati izgled prostorije. Prema Davidovu opisu, u sakristiji su se nalazili: *Armario Grande, Cassa con La sua Chiave,*

*Cassetta, banco grande – Cassone, Casson’ i Cassa con tre Chiavi in forma di Serigno.*²⁶ Iz opisa se doznaje i stanje očuvanosti pojedinog komada namještaja, njegova namjena, odnosno sadržaj te način pohrane. Liturgijski predmeti nisu redom popisani, već je biskup izdvojio one koje je smatrao vrednijima te ih detaljnije opisao, pritom navodeći i donatore. Od popisanih predmeta danas je moguće sa sigurnošću identificirati komplet srebrnih oltarnih svijećnjaka i srebrno oltarno raspelo.

Šest je svijećnjaka donacija biskupa Alvisea Lippomana iz trećeg ili četvrtog desetljeća 17. stoljeća. Pedesetak godina kasnije komplet je upotpunjen raspelom, donacijom kanonika Francesca Bendate. Naručeni su za glavni oltar katedrale i koristili su se tijekom svečanosti kada se otvarala i srebrna pala. Kvalitetan su manufakturni proizvod venecijanskih radionica, a formom i razinom izvedbe ne odskoču od standarda masovne produkcije lako dostupne

24 Svijećnjake iz Cresa i Rovinja spominju: Santangelo 1935, 82, 184; Peršić 1979, 314.

25 Tomić 2010, 299. Valja istaknuti da hvarski svijećnjaci kvalitetom izrade odskoču u odnosu na preostale ovdje navedene.

26 Ivan Žic-Rokov smatra da su neki komadi namještaja sačuvani u gornjoj sakristiji (Žic-Rokov 1978, 95., bilj. 1).

širokom tržištu i cijenom pristupačnom lokalnim naručiteljima. Uz preostali inventar riznice svjedoče o želji krčkog klera da, u duhu tridentske obnove, opremi svoja svetišta dostojnim liturgijskim priborom. Također, učestale napomene i odredbe biskupa o boljem načinu čuvanja i popravku pojedinih liturgijskih predmeta ukazuju na brigu, ali i postojeću svijest o njihovoj vrijednosti.

Prilog: Popis inventara i opis sakristije krčke katedrale, učinjen prilikom pastoralne vizitacije biskupa Stjepana Davida 22. ožujka 1685. godine

Adi, 22, Marzo 1685

Sacristia

Monsignor Illustrissimo, e Reverendissimo Vescovo sudetto insieme con li ... Don Lorenzo Nane Canonico, e Archidiacono, et Don Andrea Purga Arciprete, e Vicario Gente visito` La Sacristia di questa Catedrale, che trovo` tutta attornata di Banchi parte di noghera, parte di tavola d'albedo, ma` La maggior parte rotti; nell'entrare a` banda destra vi e` un Armario Grande di noghera fatto veramente molto a` proposito per conservare li paramenti e Vasi Sacri.

Ordino`, che siano accomodati tanto li banchi intorno, quanto L'Armario sudetto; nel qual banco trovo` dieci Calici, tra quali vi e` ne un' grande con La sua Patena, et un' altro pur' grande, ma` piu` piccolo del primo, parimente con La sua Patena d'argento inferiore con bellissime operine, et figure di rilievo, e piramidate, fatte all'antica con quali non si celebra, et un' altro con coppa, e patena d'argento, et il piede d'ottone indorato Lavorato con figurine, fu` del ... monsignor Torre Beate Memorie; li sette altri con Le sue patene, ma` una di queste fu` esecrata per esser' rotta, ordino`, che fosse rifatta.

Ordino`, che sia proveduto de purificatori a` sufficienza, e che Siano tenuti mondi.

Corporali tre solamente furono trovati in Sacristia, che peresser` tropo vecchi erano indecenti, onde ordino`, che ne siano fatti almeno sei per servitio d'essa Sacristia, gia che li ... Canonici piu` vecchi dissero, che tutti adoprano li suos proprii.

Doi Turiboli d'argento, uno alquanto rotto, ordino`, che fosse fatto agiustare; Una Navicela col suo Cucchiaretto, una pace, doi bacilette, Secchielo d'aqua santa col suo aspensorio tutto d'argento.

Un' Crocefisso d'argento, et e` quello, che si noto` nella Visita dell' Altar' Maggiore col suo pedestale, fu` fatto dal Reverendissimo Canonico Don Francesco Bendata.

Fu` trovato un' altro Crocefisso d'argento con La croce, e pedestale D'ebano.

Nel detto Armario grande furono trovati molti paramenti Sacerdotali sopra Le sue Stanghete fatte con bellissimo arteficio, ma` osservo` esserne diverse rotte, et ordino`, che fussero aggiustate per conservar' li detti paramenti.

Vi sono molti Veli da Calice', ma` tutti vecchi, et ordino` che fossero fatti de nuovi doi per sorte.

In detta Sacristia trovo` una Cassa con La sua Chiave, e dentro Camisi, e Tovaglie, et ivi doi Canelette con Amiti diversi puoco ben' tenuti, ordino`, che siano meglio tenuti; Trovo` ivi il Pastorale Pontificio, La parte di sopra tutto d'argento con dentro L'Agnel' Pasquale pur d'argento, et il bastone fatto d'ebano, et Anolio con li gropi, et nella parte inferiore d'argento. In detta Cassa furon'

trovati doi pontificali, tre messali, et uni Illijrico; ordino` che fossero fatti doi altri Messali, e sei da requies.

In un' altra Cassetta a` parte vi sono tre Mitre pretiose, et un' Velo da Calice con La sua Borsa riccamata con pietre granate, e perle ben' tenute di monsignor Gennari et un' altra Mitra pur' riccamata di monsignor Lippamano Beate Memorie.

Una Croce d'argento con L'arma Priuli, si crede sia stata fatta dal Serenissimo Priuli, rotta, ordino` sia accomodata.

Un' altro Croce d'argento con molte figurine, un' altra poi antica tutta dorata.

Nel banco grande, dove si conservano li piviali, et altri paramenti Sacri osservo` esservi diversi piviali bellissimi di pano, et soprarizzo d'oro rotti; ordino`, che fossero fatti aggiustare da persona pratica, e sufficiente, perche meritano per La Loro pretiosita` d'esser' mantenuti, et conservati; et perche detti paramenti si possano meglio custodire, et conservare, ordino`, che a` detto Cassone vi siano aggiunte doi altre Scatole.

Visito` un' altro Casson' pieno di tapezzarie, razzi, e tapetti, tra quali uno alquanto piu` grande Lacero, ordino`, che fusse aggiustato.

Et perche li ... Canonici dissero, che ogni anno il Sacrestano e` obligato render' conto di tutto L'Inventario, si risservo` di trovarsi pronte al tempo della consegna, che si fa` della detta robba col detto Inventario.

In detta Sacristia trovo` una Cassa con tre Chiavi in forma di Serigno, et li ... Canonici piu` vecchi dissero esser' della fabrica; tenendo una chiave monsignor Vescovo, L'altra il

Reverendissimo Archidiacono, La terza il Canonico Prominente della chiesa qual' Cassa dissero esser' stata rotta gia doi anni ... da Ladri, et ancora cosi si ritrova senza niente dentro per quanto dissero detti ... Canonici; ordino`, che fusse aggiustata, et ben' sicurata ad effetto, che sia custodito dentro il danaro della Chiesa, conforme e` stato per

il passato; et perche osservo` non esservi Le tavolette per far' Le preparationi della messa, ordino`, che siano fatte doi almeno.

(Biskupski arhiv Krk, *Pastirski pohodi II*, Knjiga vizitacije biskupa Stjepana Davida, listovi 9 i 10 – 22. ožujka 1685.)

Izvori i literatura

Biskupski arhiv Krk, *Pastirski pohodi II*, Juraj Juričin/Juričević (Georgiceo; Georgius Georgiceus), Vizitacija 1659.

Biskupski arhiv Krk, *Pastirski pohodi II*, Stjepan (Stefano) David, Vizitacija 1685.

Biskupski arhiv Krk, *Pastirski pohodi II*, Ivan Fridrik Rosa (Giovanni Federico Orsini Rosa), Vizitacija 1736.

Biskupski arhiv Krk, *Pastirski pohodi II*, Hijacint Antun Pellegrini (Giacinto Ignazio Pellegrini), Vizitacija 1790.

BOLONIĆ, Mihovil – ŽIC-ROKOV, Ivan, *Otok Krk kroz vjekove*, Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 1977.

FARLATI, Daniele, *Illyrici sacri tomus quintus: Ecclesia Jadertina cum suffraganeis, et Ecclesia Zagrabiensis, Venetiis: Apud Sebastianum Coleti, MDCCLXXV.*

Hierarchia catholica medii et recentioris aevi, sive Summorum pontificum, S. R. E. cardinalium, ecclesiarum antistitum series (...) e documentis tabularii praesertim Vaticani collecta, digesta, edita (...), vol. III-V, Patavii, MCMLII-MCMLX.

PAZZI, Piero, *I punzoni dell'argenteria e oreficeria veneta ovvero Breve compendio di Bolli e Marche dell'Argenteria e Oreficeria veneta e alcune notizie al loro riguardo considerate a partire dalle origini di Venezia fino alla caduta della Repubblica Aristocratica...*, vol. I, Treviso 1992.

PAZZI, Piero, *Itinerari attraverso l'oreficeria veneta in Istria e Dalmazia*, Treviso: Zoppelli, 1994.

PERŠIĆ, Mirjana, Djela obradenog metala u sakralnim objektima Istre i problemi njihove zaštite, *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske* 4-5/1978-1979 (1979): 303-317.

RENDINA, Claudio, *I dogi: storia e segreti*, Roma: Ariccia, Newton Compton, 2007.

SANTANGELO, Antonio, *Inventario degli oggetti d'arte d'Italia. V. Provincia di Pola*, Roma: Libreria dello Stato, 1935.

Stemmario Trivulziano, ur. Carlo MASPOLI, Milano: N. Orsini De Marzo, 2000.

TOMIĆ, Radoslav, Z/38. Šest svijećnjaka za oltar, kataloška jedinica u: *Milost susreta – umjetnička baština Franjevačke provincije sv. Jeronima (Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 16. prosinca 2010. – 20. veljače 2011.)*, katalog izložbe, ur. Igor FISKOVIĆ, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 2010., 299.

ŽIC-ROKOV, Ivan, Drvorezbarski radovi iz doba baroka u krčkoj katedrali, *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti – Razred za likovne umjetnosti* 381 (1978) 8: 95-106.

Danijel CIKOVIĆ

Inventory list of the sacristy of the Krk cathedral from 1685 and contribution to the knowledge of 17th-century Venetian silverware

Summary

On the occasion of a visitation of the sacristy of the Krk cathedral by Bishop Stefano David on the 22nd of March 1685 a list of the church's inventory was drawn up. It is remarkable because it differs from the others in the text's structure, form of writing as well as in its contents preceding the modification of the liturgical furniture in the sacristy that hasn't been changed in larger scale ever since. The wooden closets, seats, troves and boxes are clearly distinguished with regard to terminology so that is possible, at least partly, to reconstruct the room's appearance. Among the recorded items it is possible today to identify with certainty a set of silver altar candlesticks and a silver altar crucifix. Six candlesticks belong to the donation made by Bishop Alvisio Lippoman in the third or fourth decade of the 17th century, whereas the crucifix from the year 1681 was a gift of canon Francesco Bendata. The objects figure as high-quality manufactured goods of Venetian shops and they don't stand out in shape or craftsmanship from the standards of the 17th-century mass production on the lagoones.

Keywords: Krk, cathedral, inventory list, sacristy, silver altar crucifix, silver altar candlestick, 17th century.